

ПІДХОДИ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВ

Т.А. Джарадат

Луганський національний аграрний університет

Сучасний етап розвитку екологічного менеджменту характеризується багатьма напрямками досліджень у цій галузі. Існує багато способів оцінки впливу підприємства на навколишнє природне середовище, і як наслідок на конкурентний стан підприємств. Слід відмітити, що дослідження проводяться переважно в сфері технічної екології, де за результатами досліджень, на основі оцінки ступеня шкоди, нанесеної природі підприємством, розробляються й удосконалюються інженерно-технічні засоби захисту навколишнього природного середовища і технології. Основна мета таких оцінок це визначення ефективності роботи виробничих систем, устаткування, зіставлення фактичних показників їх потужності з проектними технічними і санітарно-гігієнічними вимогами. На підставі здобутих результатів здійснюється корегування роботи технічних систем підприємства. Такий підхід дозволяє найбільш точно визначити вплив екологічної складової на конкурентоспроможність підприємства. Проте він є неповним. Результати технічного стану виробництва і показники екологічних нормативів є наслідком стану і ефективності менеджменту підприємства.

Необхідно усвідомлювати, що екологічні результати діяльності підприємства залежать від організації роботи підприємства, його підрозділів, стану устаткування. Сьогодні підприємствам необхідна комплексна оцінка стану екологічного менеджменту. Технічній оцінці екологічної діяльності приділено достатньо уваги, але питання оцінки стану екологічного менеджменту на підприємствах недостатньо розглянуті у сучасній науковій літературі й потребують подальшого розвитку.

Екологічні результати діяльності підприємств підлягають перевірці державними органами, їхні підходи до оцінки екологічних показників підприємства регламентовані і покликані перевіряти технічні параметри і кількісні показники.

Характерною рисою сьогодення є зацікавленість і активізація в екологічній сфері з боку державних органів. На підприємствах та організаціях така активізація відсутня. Винятком серед підприємств є ті, що прагнуть до виходу на світовий ринок, тому зацікавлені у поліпшенні своїх екологічних характеристик. Це обумовлює різні підходи до організації екологічної діяльності і оцінки стану екологічного менеджменту підприємств.

За результатами перевірок державного контролю на підприємствах, визначається загальний стан природоохоронної діяльності, і, в залежності від результатів, до суб'єктів господарювання вживаються конкретні заходи. Перевірки здійснюються інспекторами державної екологічної інспекції.

Перевірки підприємств з питань охорони навколишнього природного середовища здійснюються за планом на основі календарного графіку перевірок, який є складовою частиною квартального плану роботи інспекційних підрозділів. Частота цих перевірок планується залежно від екологічної ситуації в районі розташування об'єкту, а також ступеню і характеру його впливу на навколишнє середовище. Підприємства є основними забруднювачами навколишнього природного середовища підлягають перевірці не менш ніж двічі на рік. Перевірка решти об'єктів здійснюється раз на два-три роки. Державні служби здійснюють контроль технічних характеристик виробничих підприємств стосовно:

- викидів в атмосферу шкідливих речовин;
- стаціонарних джерел забруднення;
- перевірки водоохоронної діяльності;
- перевірки виробництва та розміщення відходів.

Відповідно до характеру й екологічних наслідків порушень природоохоронного законодавства посадові особи – інспектори, виносять відповідні рішення та розпорядження, обов'язкові для виконання щодо підприємства, яке перевіряється. Таким чином при наявності порушень природоохоронного законодавства конкурентні позиції підприємства змінюються, стають слабкими. Отже з метою забезпечення стійкого розвитку підприємств доцільно надавати увагу природоохоронним заходам підприємств.

Підприємство, вибираючи методику оцінки й аналізу свого впливу на навколишнє природне середовище, повинне не тільки обрати найбільш придатний для себе метод, але й вибрати низку показників, що більшою мірою підходять для аналізу своєї діяльності, сприяють прояву й демонстрації рівня власної конкурентоспроможності.